

UNIT 10

La marine

Grammar contents: Progressive actions

Actions that are going to happen

The date

The present perfect (*continuation: irregular*)

ACTIONS IN PROGRESS

For actions in progress in Friulian we use these verb structures:

- present of the verb **jessi + che + present tense** of the verb

What are you doing in the kitchen? I'm drinking a cup of milk

Ce fâstu in cusine? O soi ch'o bêf une tace di lat.

- present of the verb **stâ + gerundive** (for the verbs of the first conjugation, we get the gerundive from the **root + suffix ant** = mangjâ – mangjant; lavorâ – lavorant; for the verbs of the second, third and fourth conjugation, from the **root + suffix int** = vinci – vincint; tasê – tasint; vignî – vignint.)

They are working in the house.

A stan lavorant te cjase.

They are winning two-nil.

O stin vincint doi a zero.

I'm convincing him to come with us.

Lu stoi persuadint a vignî cun nô

ACTIONS IN THE NEAR FUTURE

In these cases we use the present of the verb **jessi + daûr a + infinitive**:

Get ready. The train is arriving.

Prepariti. Il treno al è daûr a rivâ.

You can also use jessi o stâ followed by **par**:

The clock is going to strike ten.

L'orloi al è par bati lis dîs.

L'orloi al sta par bati lis dîs.

THE DATE

We can use two expressions to ask for the date:

What's the date today?

Ce date sino vuê?

Ai trops sino vuê?

In the answer we commonly use preposition **ai** in place of the definite article.

Today it's the 22nd August.

Vuê o sin ai vincjedoi di Avost.

They are leaving on the 10th April.

A van vie ai dîs di Avrîl.

THE PRESENT PERFECT (continuation)

We can have irregular or double forms of past participle:

infinît	participi	infinît	participi
fâ	fat	rompi	rot
movi	mot o movût	distruzi	distrut
sielzi	sielzût o sielt	strengi	strenzût o strent
cjoli	cjolet o cjolt	ridusi	ridusût o ridot
plovi	plovût o plot	cori	coret o corût
tradusi	tradusût o tradot		

We have done a lot of exercises today. O vin fat tancj exercizis vuê.
It has rained all morning. Al à plot/plovût dute la matine.
I have run so much and I'm tired. O ai coret/corût tant e o soi strac.

Esercizi 1

TELEFONADE A

Sandri: Mandi, Francesc
 Francesc: Cemût, alore.
 Sandri: O sin rivâts. Il viaç cul treno al è stât lunc e pesant. O vin viodut l'Arene par difûr.
 Francesc: Biele?
 Sandri: Bielone.
 Francesc: Vuê a buinore o lin ator pe citât a fâ spesis e dopomisdì o vin di lâ a viodi dentri l'Arene. Doman o visitin une cantine e li o cjol cualchi butilie di vin. Il timp al è biel on e al fâs avonde cjalt.
 Sandri: L'alberc isal dongje?
 Francesc: Sì, al è l'alberc "Ae pueste" e al è dongje de stazion.

TELEFONADE B

Marie: Mandi, Cristine. Fat un bon viaç?
 Cristine: Sì, il pullman al jere comut.
 Marie: Vêso viodût za alc?
 Cristine: La prime robe ch'o vin fat, o vin visitât Place San Marc, une robe straordenarie.
 Marie: La sere vêso fat una spassizade?
 Cristine: Sì, o sin lâts a la "Fenice" a viodi "Il trovatore" di Verdi.
 Marie: Ce program vêso par doman?
 Cristine: O larin ta l'isule di Murano, dulà ch'a son lis buteghis dai artesans dal veri.
 Marie: Vêso un bon alberc?
 Cristine: O vin une cjamare intune pension no lontan di Rialt.
 Marie: E il timp?
 Cristine: Al è un pôc nulât, ma almancul nol plûf.

Jemple la gridele sot vie.

	cuant	dulà	mieç	sistemazion	program	timp
telefonade A
telefonade B

Esercizi 2

Met l'ausiliâr jessi o vê.

1. Îr o jevât tart parcè che no sintût la svearine.
2. Domenie Sabine e netât di polvar la sô cjamare.
3. Marc, viodût la mê cjamesute gnove?
4. I miei nonos a rivâts cul treno da lis 9.30.
5. Il gnûf libri no mi plasût: lu cjatât pôc interessant.
6. Nossere a restadis a cjase par vie dal timp.
7. Lis stradis a son plenis di aghe: al plot dute la gnot.
8. stât biel timp a Grau? Chi nol stât mâl.
9. Cindy e à la fiere: mame, clamât il miedi?
10. Voaltris ladis a viodi almancul il Domo?
11. O soi propit strac: o corût par dôs oris.
12. Nô no cjavât il treno; o rivâts in stazion masse tart.
13. Marc al lâ a viodi la partide cun so pari domenie.

Esercizi 3

Dopre il passât prossim.

1. O dôs cartulinis di scrivi ai amîs (*comprâ*).
2. I miei gjenitôrs no fâmi un regâl (*volê*), parcè che no a cjase une biele pagjele (*puartâ*).
3. Sandre e Federiche si tart (*jevâ*), parcè che no àn scuele vuê.
4. pueste par me (*rivâ*)? No sai, il puestin nol ancjemò (*passâ*).
5. Nô o in pîts dut il spetacul (*stâ*).
6. Pieri, la letare par to barbe (*tradusi*)? Sì, le propit cumò (*finî*).
7. Voaltris po in discoteche îr sere (*lâ*)? No, o jerin stracs.
8. Scusait se o tart (*rivâ*); il treno al (*vê*) un guast.
9. No le (*viodi*); la coriere (*passâ*)?
10. Dopomisdì mê mari no lâ fûr (*podê*): al par trê oris (*plovi*).
11. Martine, al cine cun te domenie (*vignî*)? No, no le (*viodi*).
12. lassù in montagne (*neveâ*)? Chi, al brut timp dutaldì (*sei*).
13. Ti il film (*plasê*)? Sì, biel on.
14. Cui la balute (*rompi*)? E Luise (*sei*).
15. Cindy, dulà Gertrud (*cognossi*)? Le in discoteche (*incuintrâ*).

Esercizi 4

Dopre il presint progressîf.

1. Luise e je te sô cjamare e e cu la sô pipine (*zuiâ*).
2. Siore, cedi bon (*fâ*)? O il dolç di Nadâl (*preparâ*).
3. Sta cidin: il professôrgjeometrie (*spiegâ*).
4. Scolte, la radiodal incident sul puint (*fevelâ*).
5. No si po lâ fûr: al a selis (*plovi*).
6. Dulà ise la mame? E je tal tinel e e di polvar (*cjapâ sù*) cuntun straç.
7. Gertrud e je cu la siore Dri e i lis fotografiis de sô famee (*mostrâ*).
8. Carli al vûl sei simpri in forme: al tal parc cui siei amîs (*cori*).
9. Ce tante nêf! Par fuarce, al di cinc oris (*neveâ*).
10. Mandi, Marie; cemût? O di une golarine pal me om (*viodi*).
11. alc di biel tal asîl, Luise (*imparâ*)? Sì, o imparìn a fâ pacuts, a piturâ pipins.
12. Marte e à la fiere e il miedi le (*visitâ*).
13. O la vite di Napoleon (*lei*); le cjati verementri interessant.
14. Sandri al à l'esam ai 28: al di e gnot (*studiâ*).
15. Voaltris chei telefilms su la rêt vot (*cjalâ*)? No, no nus plasin.

Esercizi 5

Dopre il futûr prossim.

1. Marc al chimiche pal so esam di maturitât (*studiâ*).
2. Nô o la sfide di balon cun chei dal liceu (*fâ*).
3. Pecjât! Lis nestrîs vacancis (*finî*).
4. Viôt ce timp! Al (*plovi*).
5. O vin di studiâ di plui. Il professôr al la pazienze (*pierdi*).
6. Mê mari il dolç di Nadâl (*preparâ*).
7. Ce frêt! No sta preocupâti: la bieles stagjon e (*rivâ*).
8. O sin tal check-in: il doganîr lis nestrîs valîs (*controlâ*).
9. Paule e je za sintade e e di mangjâ (*ordenâ*).
10. O sin apene rivâts: o te prime sale dal museu (*jentrâ*).

Esercizi 6

Fâs lis domandis par lis rispuestis in bande.

1. ? Dutis lis cjaminis a àn doce, WC e telefon.
2. ? L'autobus al partis a 14.00.
3. ? I Macor a son lâts te isule di Grau.

4. ? No, Grau al è te lagune.
 5. ? No, no ai ancjemò viodût l'isule.
 6. ? Gno fradi al finis 21 agns a Dicembar.
 7. ? Vuê o sin ai 20 di Setembar.
 8. ? O stin a Mallorca dôs setemanis.
 9. ? Sandre ti à clamât.
 10. ? Nol à mai plot.
 11. ? O volarès informazions par lâ a Paris.
 12. ? L'alberc nol è propit tal centri.
 13. ? La sô cjamare e je tal secont plan.
 14. ? Doman o vin une escursion a Aquilee.

Esercizi 7

Cjate la rispueste juste. Si puedin vê plui rispuestis.

- | | | | |
|--|--|---|--|
| 1. Dulà sêst stât dut chest timp?
a) Al è stât un divertiment!
b) O soi stât in vacance .
c) No viôt nissun problem.
d) O soi stât in ospedâl. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> | 2. Puedistu vignî chi di nô sabide?
a) Vulintîr.
b) Sêstu libar?
c) Sì, al va ben.
d) A ce ore? | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> |
| 3. A ce ore vâstu a nadâ?
a) A son trê.
b) A cinc e mieze.
c) Doman di sere.
d) Fra dôs oris. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> | 4. Puedio vê un pôc di pan?
a) Sì, prego.
b) Tantis graziis.
c) Di nuie.
d) Bon appetit. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> |
| 5. Alc di gnûf?
a) Prego.
b) A riviodisi.
c) Verementri nuie.
d) O ai vût tant ce fâ. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> | 6. Par cuant isal l'invît?
a) E je tante bire.
b) O ai tant timp.
c) O voi a fâ di mangjâ.
d) Par doman a 9.00. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> |
| 7. Sêstu libare vuê?
a) Sì, par plasê.
b) No, o ai tant ce fâ.
c) Sì, ma dome fin trê.
d) Tantis graziis. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> | 8. Âstu in program alc?
a) Vuê nuie.
b) Al va benon.
c) O stoi lant a spas.
d) Nol è lontan di chi. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> |
| 9. Ce isal in program?
a) "Il trovatore".
b) Fantastic
c) Anìn insiemit.
d) Indenant dret. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> | 10. Ce ore ise?
a) A lis trê.
b) Sîs e mieze.
c) Fra trê oris.
d) Usgrnot. | <input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/>
<input type="checkbox"/> |

11. Lino in discoteche?

- a) Sì, vulintîr.
- b) Doman di sere.
- c) A buinore prest.
- d) No lu sai.

12. Cuant vuelistu partî?

- a) Al è masse dolç.
- b) Fra une setemane.
- c) Sì, al va ben.
- d) No ai voie.

13. Cuant vegnie Sante Luzie ?

- a) Al è tant tart.
- b) No soi libar.
- c) Ai 13 di Dicembar.
- d) Jê no à voie.

14. Fâstu une torte?

- a) No, al torne doman.
- b) Sì, al è il dolç di Nadâl.
- c) Al è masse mâl.
- d) No mi plâs la crostade.

15. Ti plasial il maion?

- a) Sì, al è biel!
- b) No, grazie.
- c) Al è cjâr però!
- d) No ai timp.

16. Bon Nadâl!

- a) Par plasê!
- b) Sì, grazie.
- c) Sì, al va ben.
- d) Bon Nadâl!

17. Cemût cjatistu la mê cotule?

- a) Al è nulât!
- b) O soi stât in vacance
- c) E je tant elegante.
- d) No le cjati.

18. Dâstu une man in cjase?

- a) La torte no mi plâs.
- b) Sêstu libar?
- c) O ten in ordin la cjamare.
- d) O fâs i compits.

Esercizi 8

Met il verp al presint progressif.

1. Dulà , Zuan (lâ)? O a zuiâ di tennis (lâ). 2. Lôr ur par todesc, ma no ju capissin (fevelâ). 3. Ce lenghis a scuele, Cindy (studiâ)? Chest an e spagnûl e inglês (imparâ). 4. Ce libri Tomâs (lei)? Il libri che tu mi âs dit di comprâ. 5. Vêso viodût fûr? Al a selis (plovi). 6. Ise tô mari? Sì, e je tal stanzin e e la tô robe (sopressâ). 7. Marc al è tant distrat e al un sac di erôrs (fâ). 8. Stait cidins: jo no nuie (sintî). 9. Sandri al tancj biei regâi pal so complean (ricevi). 10. Voaltris ce ch'al spieghe il professôr (scoltâ)? 11. La partide no je biele: lôr mâl (zuiâ). 12. Buine chê torte li: tu le propit di gust (mangjâ). 13. Al è tant cjalt e Pieri si il maion (gjavâ, to take off). 14. Luise e je in pissine e e cu lis sôs amiis (nadâ). 15. O ai simpri mâl di cjâf e chestis seris no nuie (durmî).

Esercizi 9

Met i verps de mail al passât prossim.

Michêl

Îr o 16 agns (finî) e o une biele fieste (fâ). O dute la classe (invidâ) e Zuan e Carli mi (judâ). Sì a lis trê (cjatâ), ma la fieste e a lis cinc (scomençâ). Gno fradi al lis bibitis cu la sô machine (puartâ). Ai pagnuts e agne Catine (pensâ) e chest al il so regâl di complean (jessî). Mê mari e une biele torte cu lis fraulis (preparâ). O il tinel cun balis coloradis (furnî). I miei gjenitôrs naturalmentri no a cjase (restâ) e a al cine (lâ). I amîs a

a lis cinc (*rivâ*). Ducj i regâi mi (*plasê*). Joachin al tancj CD (*puartâ*) e o tant (*balâ*). O ancje (*cjantâ*). A lis 10 la fieste e (*finî*) e ducj a a cjase (*tornâ*).

Esercizi 10

Met la preposizion juste.

1. Vâstu a balâ tiei amîs usgnot? No lu sai. 2. Luise e e je sô cjamre e e sta zuiant la pipine. 3. Cheste butilie e je tiei nonos. 4. Marie e à 15 agns e e ven Buje. 5. La tace e je la taule. Le viodistu? 6. Al è un CD nestre amie Cindy. 7. La mignestre e je tant lamie me gust. Ce dîstu? 8. O voi spes a mangjâ la pize miei compagns di scuele. 9. Il caffè al è amâr. Par fuarce, al è zucar. 10. une setemane o partin lis vacancis. 11. Tu âs di stâ jet tô salût. 12. Il treno al rive a Codroip 16.10. 13. Luise, la cene e je pronte cinc minûts. 14. Zuan, ti vin puartât chest CD tô fieste di complean. 15. E je stade gjentîl: lu à fat sô amie.

Esercizi 11

Taresie : She greets.

Cristine : She answers and asks where you've been. She has called and she hasn't found you.

Taresie : She answers she's been on a trip with the school.

Cristine : She asks where she's been.

Taresie : She answers she went by bus to Gardone, Vipiteno, Innsbruck and Roverêt with her class.

Cristine : She asks how long the journey lasted.

Taresie : Three days. She adds they left on Thursday morning and came back on Saturday evening.

Cristine : She asks what they saw.

Taresie : She answers they had a stop in Gardone. Here they visited D'Annunzio's house. In the evening they arrived at Vipiteno where they spent the night. (*passâ la gnot*)

Cristine : She asks how the hotel was.

Taresie : She replies the hotel was very good. They slept very little, because they chatted until three o'clock at night.

Cristine : She asks what they did the following day.

Taresie : After breakfast they left for Innsbruck. They visited the town and the surroundings (*dintors*).

Cristine : She asks if she likes the town.

Taresie : She answers she liked it very much and wishes to return. The following day they left for Roverêt.

Cristine : She asks if she went directly to Roverêt.
Taresie : She answers that in the morning they visited Novacella Abbey and in the afternoon Roverêt and the war museum.
Cristine : She asks how she found the museum.
Taresie : Boring. The boy in particular liked the war museum (*vuere*), but everybody liked the Novacella Abbey.
Cristine : She asks what time you arrived at Udin.
Taresie : At 20.00
Cristine : She says she's lucky.
Taresie : She asks why.
Cristine : Because she went on a school trip. Her class hasn't gone on a trip this year.
Taresie : She asks for the reason.
Cristine : The class hasn't worked enough. So the teachers say.
Taresie : She tells her she's sorry and it's not right.
Cristine : She hopes to go on a trip next year.
Taresie : She says good bye.
Cristine : She answers.

Esercizi 12

Ce dïstu par?

1. ... say you're writing a letter 2. ... ask somebody what's happened. 3. .. ask today's date. 4. ... say today is the 5th of April 5. ... say your brother is watching television. 6. ... say your parents are on a trip in Germany and flew to Frankfurt. 7. ... want to ask if your friend Stefanie has called. 8. ... say your brother will be 18 in July. 9. ... say your grandfather was 73 in June. 10. ... say you'd like information for a trip to Florence. 11. ... say a trip to Florence is tiring. 12. ... ask a friend how long he intends to stay. 13. ... say the hotel isn't really in the centre. 14. ... say you're going for the journey in the low season. 15. ... say that's a special for the clients. 16. ... say the room is on the second floor. 17. want to ask what's in the program for tomorrow. 18. ... ask where the dining room is.

NOTIS

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....